

Z klubu „Za Starou Prahu“.

Praha jest královská svou starobylostí i přírodou zároveň — a v tom jí žádné město nepředčí.

(Z anonymního článku: »Ein Tag in der Hauptstadt Böhmens« z r. 1829.)

Ze schůzi klubu »Za Starou Prahu«. Před valnou hromadou dne 6. června konána schůze domácí rady, jež pojednala o návrzích, které valné hromadě mají býti předloženy. Schváleno znění zpráv funkcionářů a uloženo při tom posavadnímu I. jednání, aby jeho souvislá zpráva vztahovala se toliko na činnost klubovní do vyjití čtvrtého čísla časopisu »Krása našeho domova«, vydaného v únoru, v němž počíná uveřejňování zpráv klubovních a s nimi podrobných bulletinů o sezeních domácí rady; členstvo i veřejnost může z nich posouditi celý postup, dosah a výsledky činnosti klubovní a zpráva jednatele byla by do té míry opakováním známého.

Za dostatečného počtu členů konána o něco později

valná hromada

pod předsednictvím p. prof. Dra Jar. Golla, jenž, zahájiv schůzi, věnoval posmrtnou vzpomínku zemřelým zakládajícím členům a příznivcům klubu paní Marii Hamerníkové (jež klub jest povinen díkem za obnos 400 K věnovaný k účelům tiskovým) a p. Jindřichu Eckertovi, císař. radovi a dvornímu fotografu, který klubu věnoval znamenitou kolekci fotografických pohledů na umělecké památky pražské a české vůbec.

Po schválení protokolu minulé valné hromady přednesena posavadním jednatelem Emlerem za správní rok 1904/5 tato

Jednatelská zpráva.

Velectěně shromáždění!

Se stanoviska klubovní agendy charakterisoval bych uplynulé období slovem: zlepšení. Jeho odznakem a řekl bych znamením nové etapy je nový náš časopis. Je jím ovšem učiněn jen začátek, ale i k tomu bylo třeba vnitřního sesílení klubu. S jeho dalším zdarem poroste kvantitativně i kvalitativně jeho orgán. »Krása našeho domova« stala se naším prvním propagačním a orientačním tiskopisem a zároveň doroz-

umívacím prostředkem mezi domácí radou a členstvem. Mnoho z práce vykonané domácí radou minulých šesti let zapadlo bez povšimnutí, ano často i pod výtkami nečinnosti, a to jedině proto, že nebylo po ruce orgánu, jenž by byl členstvu a veřejnosti býval věrným, spolehlivým zpravodajem. Dostal se tím do rukou domácí rady i nástroj, jímž může k veřejnému posouzení sdělit své samostatné návrhy a projekty tak často podávané, ale buď umlčené — někdy úmyslně — nebo alespoň rozhodujícími činiteli nepovšimnuté. Tak naplnil časopis svůj úkol v eminentně důležité záležitosti zachování staré židovské radnice. Po všech dovolených krocích, jež byly podniknuty u rady městské, u vídeňské ústř. komise pro hist. památky, intervencemi organizací židovských o spoluzakročení, nezbylo klubu, když vše to zůstalo bezvýsledné, než upozorniti veřejnost přesně prokresleným náčrtem, jak bude po zboření radnice situace zníčena vzácná památka 13. věku. V závažné věci té dostalo se klubu účinné podpory se strany uměleckých a kulturních spolků, když klub byl nucen uchýliti se ke kroku poslednímu obražením v dennících proti zbytečnému poboření radnice židovské.

Podobně stal se nám za spolupomoci »Architektonického Obzoru« časopis náš podporovatelem ve věcech úpravy okolí výsoce uměleckého pavillonu v botanické zahradě na Smíchovč, kterémuž hrozilo zapadnutí mezi nábrežím. V těchto dvou otázkách, jež klub zaměstnávaly již i v minulém období, dodělá se klub nejspíše úspěchu, ačkoli u organizace, jež nemá exekutivy ani při rostoucích stycích, nelze, dokud faktum není definitivním, jak jsme se nesčíslněkrátě přesvědčili, oddávati se v Praze přílišným nadějím. Jak marnými jsou často namáhavé práce, jež klub podniká s nasazením veškeré energie, tomu nasvědčuje na př., že bylo odmrštěno 18 rekursů, které klub podal proti projektům na regulaci Starého Města, ježto je pokládal v jednotlivostech v odpor bráných za neprospěšné a škodlivé rázu St. M. P. (treba že ve velkém celku byly plány ty sdělávány s pietou a porozuměním). Zamítnutí rekursů konečně ani nepřekvapilo (jeť u rekursu těžko posouditi napřed konečný efekt žádané nápravy), když bylo klubu si zvyknouti na zamítnutí všech jeho petici i ve věci tak osudně důležité pro ráz města, jako je rozboření Karlovy ulice. Přes několikrát petice k radě městské, jimiž opíráno se především zboření »Modré štiky«, jimiž dále domáháno se úpravy po ní vzniklého prázdného místa v náměstíčko, jež by se dalo upravití přiměřeně k protějšímu kostelům, jimiž konečně opíráno se zboření domů sousedních, a to u každého zvláštní petici pořadem boření, když žádáno vyčkání regulačních plánů Staroměstských, jež v pořadí domů »U modré štiky« zachovávaly starodávný půdorys Karlovy ulice a když konečně nepomohla ani důrazná napomenutí výboru zemského jako úřadu dohlédacího — zbořeno charakteristické zákoutí to, ačkoliv i v radě městské našli se proň zastanci. Naší agendy v této věci je fascikl značný. Podobně navrhovali jsme, po informaci čerpané z kruhů inženýrských, zachování domu čp. 84-III. v Lužické ulici, jenž právě padl za obět kanalisacím sběrači. Upozornili jsme, že i pod Riehtrovým domem bez ohrožení stability jeho vedena kanalisace k Malému náměstí a ukazovali jsme, jak úhelný kámen Malostranského panoramatu tím padne, — marně; vy všichni jste svědky, jak rychle se boří dům, jenž před deseti roky byl pěkně upraven. A není

ještě jisto, jak upraveno bude holé prostranství po něm. Na jiných místech bylo klubu ve věcech již vybojovaných položiti celou váhu svého vlivu na paralysování opačné činnosti organizací spolkových, jako ony, které vedeny čtvrtními zájmy, snad ne zcela přesvědčivými, práci naši stavěly se na odpor. Průlom »u Klíčů«, jehož zakrytí bylo již rozhodnuto, aniž by tím dále ráz náměstí malostranského byl rušen, měl po nešťastném — v pravdě — projektu »Klubu přátel Menšího města Pražského« býti zastavěn zcela a naproti tomu ulička Karmelitánská rozšířena na 18 (1) metrů. Vedle nutnosti vytrhati koleje elektrické dráhy a uhnutí kanalisace nově tu již položené, bylo by to s našeho speciálního stanoviska znamenalo pro budoucnost — známe dobře poměry — zboření krásného domu č. 5-III. na Malostranském náměstí, tedy směnu překrásného intaktního domu za náplast na starou ránu. Poslední usnesení technické komise rozhodlo pro náš návrh, jenž prohlašuje za přípustné jen řešení architekta Balšánka — z akrytí průlomu a úpravu Karmelitánské uličky podle regulačních plánů Balšánkových. Věc však přes to nabádá k stále opatrnosti, neboť ve Staré Praze nikdy »nevíme dne ani hodiny«.*) Velmi potěšlivou za to událostí je přestavba bývalé novoměstské radnice v části s věží k náměstí sousedící. Klub byl — touže dobou intervenoval také spolek architektů a inženýrů — prvním, jenž u ministerstev a u místodržitelství ucházel se o úpravu Novoměstské radnice v té formě, v jaké ji nalzáme na starých vyobrazeních, kde průčelí znázorněno v původním vzhledu. Po mnohých peticích a protokolárním prohlášení při komisi příslušné, kde učiněn projev stejného s naším směru také konservatory a obcí pražskou, podařilo se konečně po delším houževnatém odporu ministerstva, resp. stavebního departementu, docílití úpravy aspoň velmi blízké — tady je ovšem také slabina věci — původnímu stavu zvláště po tom, když objevil se skoro všechny důležité detaily na budově zachovány. Z korporací byl klub opět první, který o nálezech centrální komisi učinil oznámení.

Z dalších prací, které podnikl klub na obranu zevního rázu města, zaujímaly významem neposlední místo petice za vypsání řádně dotovaného konkursu na pořízení plánů úpravy pro Horní Nové Město a Vyšehrad. Nejen zajímavá poloha částí města jižně od mostu Palackého, nýbrž i estetický a historický význam některých budov v Podskalí a nad ním (Emausy, Skalka, Výtoň a m. j.) přikazovaly postaratí se závčas o úpravu Horního Nového Města a Vyšehradu, vedenou porozuměním pro situace a památky, hlavně také se zřetelem na chystané nové nábřeží, jež vyvolá podstatné topografické změny.

Jest litovati, že žádost klubu po umělecké soutěži byla radou městskou zamítnuta s tím odůvodněním, že plány upravovací, jichž se týče, pořizeny budou městskou kanceláří regulační. Neméně důležitou pro Prahu

*) A vskutku také sbor obecních starších kr. hl. m. Prahy ve schůzi dne 3. července usnesl se přijmouti projekt »Klubu přátel Malé Strany« přes to, že pro obec je hospodářsky velmi neprospěšným (výkup dalších domů, překládání trati elektr. drah, přestavba a překládání nové kanalisace) a místně nevýhodným (neobyčejně značná zatáčka trati elektr. dráhy z Karmelit. uličky k pomníku Radeckého, dopouštějící na nárožích jen minimální šířku chodníků a v zápětí patrně potom přivozující zboření domu kavárny »u Radeckého«, jenž tvoří nezbytné přední Mikulášskému kostelu).

otázkou je zachování posavadního barokního krytu na věži svatovítské, v jehož zájmu podniknuty — přes poměrnou vzdálenost doby vlastního řešení — předběžné kroky. Ze snahy podobné povahy — o udržení tradičního rázu — plynuly žádosti o brzké postavení scházejících sousoší na Karlově mostě a za odkrytí sgrafit na domě čp. 4-I. na Malém Náměstí, od něhož sliboval si klub podporu svých dřívějších podání na zachování starých domů na východní straně Malého Náměstí při chystané přestavbě radnice. Stejně z interessu o integritu staré památky žádáno u rady městské — třebaže vrchní vedení proudové tou dobou zažehnáno — za bedlivé vyšetření stability Karlova mostu z toho důvodu, aby zjištěno bylo, snese-li otřesy těžkých vozů elektr. drah, byť i spodním vedením poháněných. Jinak v zájmu pohledového dojmu staropražských situací žádal klub, pečje o poznání nejmalebnějších pražských partií, o otevření přístupu veřejnosti do nyní uzavřených parkánů pod hradem pražským (mezi Černou věží a Novými zámekými schody), které tou dobou jsou pronajaty soukromým majitelům přilehlých domů za nepatrnou uznávací činži a které by, za některých dozorčích záruk mohly se státi rozkošnou promenádou. Vše ovšem vyžadovati bude ke skoncování dlouhé doby.

Co se týče rázu Prahy v místech nově parcelovaných, zakročil klub, aby na místě Voillový ohrady na Palackého nábřeží nebyl stavěn blok činžovních domů, nýbrž zřízeny byly buď sady nebo nízká budova veřejná (knihovna, lázně a p.). Žádost tato byla r. m. poukazem na finanční stav obce zamítnuta.

Zbývá se dotknouti některých věcí, jež zasahují spíše již do vnitřních poměrů klubovních a jeho styků. Na podzim 1904 stal se klub „Za St. P.“ členem Svazu okrašlovacích spolků v král. Českém, jehož časopis, jak zpředu uvedeno, také za svůj věstník přijal. Zalesňovací a okrašlovací spolek pro kr. hl. město Prahu a okolí vyhradil zástupci domácí rady klubu našeho místo ve svém výboru s hlasem virilním. Domácí rada vítajíc činnost slibného spolku, s povděkem vyslala jako svého delegáta do schůzí výboru jeho p. red. Jana Kučeru, jemuž svěřena v novém spolku i významná funkce jednatele.

Usnesení domácí rady, aby zpráva jednatele vztahovala se toliko na onu část správního období, dokud členstvo nemohlo činnost d. r. sledovati na obšírných měsíčních bulletiních v časopise „K. n. d.“, dovoluje jen ještě připomenouti, že i o samo členstvo měla domácí rada stálou péči, věnováním časopisu jmenovanému členům veškerým, pokud zaplatili 3 K ročního příspěvku, pořízením prémie (originálu) pro členy platící aspoň desetikorunový příspěvek, jež rozdána bude na podzim, pořádáním ideového zábavného večera (v zprávu v t. časopise) a konečně přichystáním cyklu v y c h á z e k po Staré Praze pro konec měsíce června, k nimž členstvu vyhrazen vstup volný, podobně jako k uměleckému večeru členstvo odvádělo vstupné toliko poloviční.

Na konec zbylo zmíniti se s vděčností o podpoře, jíž se dostávalo snahám klubovním se strany c. k. ústřední komise vídeňské pro památky umělecké, hlavně projevy uznání za kroky podniknuté pro záchranu jmenovitě některých pražských památek a připomenouti, že do schůzí domácí rady vysíláni byli delegáti spolků Besedy Umělecké, Jednoty výtvarných umělců, jež i spolkem vydávaný umělecký měsíčník „Dílo“ knihovně klubu věnuje, Klubu historického, „Manesa“,

Akad. čten. spolku a Svazu českoslov. studentstva. Na zmohutnění činnosti klubovní v posledním roce má ochotné spoluúčinkování těchto zástupců jistě podíl nemalý, jako s druhé strany za obětavou podporu svých snah jest domácí rada povinna opravdovým díkem redakcím denníků a revui, a tu zejména redakcím »Národní Politiky« a »Politik«, jež sloupce své měly vždy pro zájmy »Staré Prahy« otevřeny. O všem ostatním, co pro klub bylo důležité, informoval členstvo časopis a poukazují hledající na jeho řádky.

Prednesení jednatelovo schváleno.

Zpráva pokladní předložena pokladníkem p. J. F. Kocanem (a připojena je na str. 201. a 202.) a na konec podána zpráva knihovni p. arch. Vondráčkem. Při vykonaných potom volbách zvoleni do domácí rady pp.: předseda prof. Jan Koula, místopředsedové: prof. Dr. Jar. Goll, JUDr. Luboš Jeřábek; členové domácí rady: obecní starší Lad. Čupr, architekt A. Engel, konservátor archivář Jan Herain, archit. Pavel Janák, Dr. F. X. Jiřík, účetní J. F. Kocan, red. Jan Kučera, princ Bedř. Krist. z Lobkovic, prof. Dr. Boh. Matějka, odborný uč. Václav Růžek, arch. Ot. Vondráček; dvanácté místo vyhrazeno ohlášené delegátce Ženského klubu. Náhradníky zvoleni pp.: archit. Boh. Hübschmann, malíř Viktor Strettí, arch. Jiří Gregor, archit. Stan. Sochor, archit. Vlad. Zákrejs, stavitel Frant. Kavalír. Za revisory účtů povoláni pp.: MUDr. Alfr. Baštýř a Karel Müller, vrchní úředník Zajišťovací banky.

Při jednání o návrzích domácí radou valné hromadě k rozhodnutí předložených usneseno co do návrhu změny stanov již nevyhovujících, aby nově zvolená domácí rada byla pověřena elaborátem nových statut a mimořádné valné hromadě, na podzim svolané, ke schválení jej předložila. Stejně odkázány nové domácí radě návrhy prof. Kouly, aby zjednan byl veřejný přístup do Jeleního příkopu a do královské zahrady, i aby Míčovna uvedena byla do dřívějšího stavu a opětovaný návrh Emlerův, aby pořádan byl sjezd na ochranu českých památek proti skoro už systematickému jich ničení a zavlékání. Po zajímavých sděleních p. kons. Heraina o rozličných pražských nálezech uměleckých a historických, zejména o nálezech bývalého opevnění Prahy, byla valná hromada skončena.

V nejbližší schůzi domácí rady, konané dne 13. června, rozděleny funkce výborové (jednatelem zvolen arch. Pavel Janák, posavad II. jednatel, pokladníkem účetní J. F. Kocan, knihovníkem arch. Ot. Vondráček) a projednány návrhy valnou hromadou odkázané. Změna stanov svěřena komisi sestávající z praesidia, jednatele a (za členstvo) z jednatele odstoupivšího. Na podzim má elaborát býti dokončen. Ve věci návrhu prof. Kouly na zpřístupnění Jeleního příkopu a král. zahrady jednáno o vhodných k tomu krocích, jež budou postupně podniknuty. Prof. Dr. Goll vzpomíná čestného člena klubu V. V. ryt. Tomka, dne 12. června zemřelého, ježž čítati jest mezi přední vědecké podporovatele snah, jimž klub slouží. Zesnulý přispěl v mnohých závažných podnicích klubu na pomoc svým vlivuplným slovem. Památka jeho uctěna povstáním a snesením mimo projev kondolenční a korporativní účast domácí rady i členstva při pohřbu, za vhodné příležitosti pamět Tomkovu trvalým způsobem uctiti. — Referováno o ohroženém stavu kostelíka P. Marie na Slupi, ježž utrpěl prováděním kanalisace naklonění věže a vertikální trhliny v klenbě.

Schůzi dom. r. konané dne 27. června přihlásila se za člena Beseda »Žerotín«. Domácí rada s potěšením spolek ten za člena přijala. Spolek »Manes« zamítl žádost klubu o zasílání měsíčníku »Volných Směrů« knihovně klubovní. — V záležitosti konkursu na úpravu Hoř. Nového města u Vyšehradu, sděluje inženýrská komora pro král. České. již Klub o zakročení ve směru své dřívější žádosti k r. m. požádal, že podá ve věci samostatný svůj projev. — Oznámen objev dalších sgrafit starožitné práce na domě č. p. 5.-I. (u zlaté dvojky) na Malé Náměstí. — Hrozící nebezpečí, že budova zbrojnice na Újezdě (bý. Michův palác) s nádhernou fačadou na straně zahradní, bude zbořena k účelům moderní galerie král. České, zavdalo příčinu k živé debatě ve schůzi dne 4. července. Faktem, jež odůvodnilo obavu domácí rady o osud této památky, bylo především prohlášení společného kuratoria, že by získání tohoto místa pro budovu galerie s povděkem uvítalo, dále, že otázka, hodila-li by se budova zbroj-

Výkaz příjmů a výdání od 1. června 1904 do 8. června 1905.

Příjem.	K		h		Vydání.	K		h	
	467	55	1179	—		491	74	360	—
Tonertiv fond	311	45			Za brožury, knihy, mapy atd.	491	74		
Fond pi. Hamenikové	400	—			Předplatné za členstvo na časopis »Krása našeho domova«	360	—		
Zbytek jmění výdejného	467	55	1489	32	Správní výdaje (místnosti, poštovné atd.)	155	26		
Členské příspěvky			70	—	Služné tajemníkovi	283	48		
Dary, odkazy			12	—	Vydání tajemníkovy	95	28		
Z klubovních vycházek			3	40	Odměna a provise sběrateli příspěvků, novoroční atd.	182	96		
Za brožury, časopisy			243	—	Různá vydání	199	08		
Nesplacené příspěvky členské					Nesplacené příspěvky členské	243	—		
					Zbytek: a) v poštovní spořitelně	727	14		
					b) v městské »	233	95		
					c) v holovosti	24	83		
Úhrnem			2996	72	Úhrnem	2996	72		

V Praze, dne 8. června 1905.

Prof. Jan Koula,
l. č. předseda.

J. F. Kocan,
l. č. pokladník.

MUDr. A. Baštyř,
l. č. revízor.

Výkaz jmění dne 8. června 1905.

Aktiva.		Passiva.							
K	h	K	h	K	h	K	h		
1. Hotovost dne 8. června						311	45		
2. Vklady:		24	83	1. Fond a) Tomerlov		400	—	711	45
a) v měsícké spořitelně pražské		233	95	b) Hammerlkové				243	—
b) v c. k. poštovní spořitelně . .		727	14	2. Dlužné příspěvky členské				1204	10
3. Dlužné příspěvky členské				243	—	3. Jméni inventární		274	47
4. Inventář:				4. Jméni výdajné					
a) rozmnžovací psací přístroje		74	10						
b) 36 knih v 68 svazcích a 26 časopisů		400	—						
c) 176 fotografií, obrázků, map, plánů atd.		700	—						
d) spolková skříň		30	—						
Úhrnem				1204	10	Úhrnem		2433	02
				2433	02				

V Praze, dne 8. června 1905.

Prof. Jan Koula,
t. č. předseda.

J. F. Kocan,
t. č. pokladník.

MUDr. A. Baštyř,
t. č. revisor.

nice adoptováním k účelům gallerie, byla zodpověděna záporně a že potom prohlásilo se kuratorium pro místo zbrojnice bez jejího zachování. — Záležitost bude bedlivě sledována a kroky na obranu zbrojnice v čas podniknuty. — Zemský výbor bude požádán, aby delegát klubu našeho povolán byl do zemské umělecké komise. — Čteno sdělení p. Jos. Krížka o osudu starožitné Mariánské sochy umístěné dříve na domě na Křenové a nyní do průjezdu umístěné. Usneseno místní ohledání dvěma členy domácí rady. — Centrální komise vídeňská pro památky oznamuje, že s potěšením bere na vědomí kroky klubem podniknuté na zabránění přeměny dol. místností kláštera svatohavelského v obchodní bazar a že zároveň u nábož. matice u městské rady učinila rozklad. Sděleno dom. radě, že ohrožen jest kostelík sv. Kříže na Olšanech a naznačeny modalily jeho zachování. — Nevkusná a nešetrná vzhledem k památce samé úprava bočního štítu střechy renovované části trestního soudu směrem k ulici Vodičkově, vyvolá petici d. r. za úpravu konformně se štítem na Karlově nám. Do knihovny klubu docházely darem: Kronika, Letopisy musejní, Táborský kraj, Rozhledy, Osvěta lidu a Dějiny města Jičina. Ke konci schůze učiněna některá sdělení o spolkovém orgánu, při čemž poukázáno k faktu, že mnozí členové, již platí toliko 2 K příspěvku ročního, opomněli, podrževše si ročník »Krásy našeho domova«, doplatiti korunu třetí. Byl časopis členským požitkem pouze těch členů, kteří platí aspoň tři K roč. příspěvku.
